

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția. Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Mijloce intuitive.

În interesul școlilor elementare este în curgere o nouă îmbunătățire, la al cărei botez s'a adunat o anchetă sub presidenția actualului ministru de culte.

Este vorba de icône intuitive pentru școlile populare în scopul de a cultiva gustul estetic în elevii acestor școle.

Dedați a vedé lucruri frumoșe, elevii școlilor elementare vor eși în viață cu gust mai dezvoltat pentru artă, și se va pune astfel basă unei generațiuni, cu care se vor puté ajunge rezultate mai îmbucurătoare ca cu cea de acum.

Luăm act de acest nou curent în sinul ministerului de culte și noi îl scim apreția după adevărata lui valóre.

Legea noastră de instrucțiune în anul 1868 a creat o basă solidă școlilor elementare, și curentul liberal de atunci ne îndreptăția la speranțe, că edificiul se va face cu observarea tuturor dispozițiunilor din legea de instrucțiune.

Dacă se executau tóte dispozițiunile legii de instrucțiune în spiritul cum ea a fost concepută și votată, atunci azi noi am sta cu mult mai bine, azi am puté constata rezultatele, la cari ne îndreptăția spiritul liberal dela 1868, și azi am saluta din tótă inima inițiativa ministrului de culte pentru lucruri ideale.

Dacă în instrucțiunea poporală se observa cu sfințenie principiul din legea dela 1868, ca fiecărui elev să i-se dea instrucțiunea în limba lui maternă, atât în școlile elementare, cât și în cele medii, astăzi statul nostru în cele ale instrucțiunii ar sta pe o tréptă cu mult mai înaltă, și toți locuitorii patriei ar binecuvânta sistemul, care a împărțit de o potrivă pe toți cetățenii de beneficiile învățământului public.

Dacă statul ar fi instituit școlele, unde cerea necesitatea publică, spre a da ocaziune fiecăruia de a se puté cultiva în limba sa, cu tóte însușirile firei sale, atunci am avé conștiința, că am

satisfăcut necesităților, și a sosit timpul să eugetăm și la lux și la arte în sinul poporului.

După atâtea dacă venim la trista realitate, și constatăm că statul nu a executat legea de instrucțiune în sensul liberal în care ea a fost concepută și aplicată la început.

Un curent bolnăvicios devastază de ani 20 în sistemul școlilor elementare. Mania de a maghiarisa s'a planțat și în școla elementară, și ea împedecă progresul, la care între împregiurări normale ne am putea aștepta.

Paralel cu mania de maghiarizare a mers sistemul observat de guvernele, cari s'au perondat dela 1868.

Nu s'a ridicat din mijlocele statului nici o școlă, în care elevilor să li se dea instrucțiunea în limba lor maternă.

Nu s'a dat nici un ajutor confesiunilor, cari susțineau și susțin școlile pentru cultivarea poporului, nu s'a dat confesiunilor nici un ajutor nici material nici moral, la susținerea școlilor confesionale.

Nu s'a dat confesiunilor dreptul, ca ele din al lor să potă ridica școle confesionale, din contră li s'a îngreunat progresul atât în școlile elementare cât și în cele medii prin introducerea forțată a limbei maghiare, care accentuăm, împedecă progresul, și cine nu o vede acésta nici după ani 20, acela este orb și sufletesce și trupește.

Mai mult, în o sumă de comune s'au înființat școle comunale, în contra legii s'a decretat limba maghiară ca limbă de propunere, și s'a pus stavilă progresului.

Cu o violență neesplicabilă s'au declarat de școle comunale școlile grănițaresci, cari suo tempore erau școle de model, averea acelora s'a dat în administrarea comunelor politice, și sórtea școlilor este pusă la discrețiunea inspectorilor de școle, cari forméză scaunul școlar după bunul lor plac.

Între asemenea condițiuni instrucțiunea poporului la noi nu a ajuns să

își împlinescă misiunea sa nici în cele necesare.

Modelele noué de intuițiune sunt deci, încât ne privesce pre noi, numai lucș.

În cele din urmă lucș sunt și pentru școlile cele unguresci. În clasele I. II. III. elementare se vor da modele despre casa părintescă, despre școlă, despre biserică etc.

În teorie vor vedé deci copilașii palate, biserici model, în practică vor vedé colibele, hurubele părinților lor, bisericuțele din délul satului, amărute și necăjite.

În chipul acesta vom ajunge să îmbătăm lumea și în acésta, ca și în multe alte la noi în cele ale instrucțiunii.

Lupta culturală.

După vacanțele, în care trăesc neconturbați „părinții patriei”, întrunindu-se pe la începutul lui Novembre de nou în ședințe, între cele mai importante chestii, ce ne ating și pre noi fôrte de aprópe, va fi pusă la discuție chestia preliminarului statului pe 1900.

Ca cetățeni ai statului ungar contribuim în dréptă măsură la susținerea aceluia cu avutul nostru, dăm contingentul în armată pentru apărarea lui de inimiți externi și aducem tóte sacrificiile, ce ni se cer, după zisa scrip-turei: „ce e al Cesarului, Cesarului”. Acésta se pretinde să o facă toți fii patriei, căci o mamă scumpă este tuturora patria, la al cărei altar ori-ce jertfă depusă nu este prea mare.

În schimb pentru tóte acestea ce am avé se pretendem? Nimic mai mult decât egalitate de drepturi. Ori-ce logică omenescă va respunde hotărât, că unde este egalitate de datorințe, ar trebui să fie și egalitate de drepturi în proporția numărului ce reprezentăm în stat. Dar pe cât de dulce ne zimbesce „scumpă noastră mamă”, când ne invită la susținerea

și apărarea ei, la dezvoltarea instituțiilor ei salutare, pe atât de brusc ne respinge dela sinul ei dulce, ori-decâteori e vorba de a ne împărțăși de avantajile, ce le revarsă asupra fiilor săi.

Să întărim elementul unguresc se trimbiță dela o margine până la alta a țării! Cu cât s'au sporit maghiarii anul trecut? se întreabă staticianul adăncit în cifre și rapórt. Înaintéză maghiarul în cultură, respectice cu cât au regresat celelalte naționalități? Câte școle noué de stat sau înființat? pentru-ca să se potă spune Europei, că analfabeții între maghiari sunt fôrte puțin, do-vadă că aceștia sunt un element superior de cultură.

Nici că se póté închipui o situație mai splendidă. Din miliónele, ce se varsă în vistieria statului din partea tuturor naționalităților nu e nici o mirare să vezi înflorind némul privilegiat, fiul agreeat al acestei patrii. Să ni se spună, unde mai este un alt stat în ast-fel de condiții de dezvoltare, în care un popor în minoritate față de celelalte să gúste tóte darurile bogate de pe masa încărcată de toți.

Să luăm în privire numai preliminarul ministerului de culte și instrucție publică.

Pe anul viitor e contemplat un plus în pretențiile budgetare de 3,187.524 coróne. Din acestea se împarte în rubrica pentru „personalul de concept, contabilitate și cancelarie” un plus de 97.161 coróne. Óre este în resortul acesta aplicat batăr un singur român gr.-or., care se facă serviciu bisericei române gr.-or., în complicatele ei agende cu statul? Ar fi o necesitate absolută mai ales prin aplicarea legii despre întregirea venitelor preoțesci, crearea de posturi și instituirea de bărbăți ai bisericei gr.-or., cari în tot cazul ar face mai bune servicii nu numai bisericei, căreia aparțin, ci și statului prin pregătirile speciale și interesul, ce-i légă deoparte și de alta.

FOIȚA

Sava Popovici

(Urmare)

Abia întrai în biserică și o bombă explozi în urmă-mi deasupra capului în aer. Înlauntrul bisericii pe altariul din fund ardea o lampă ca jertfă fumegând, și crucea învălită în doliu, se părea că arată o compătimire vie a majorului rănit, ce zăcea pe pardosala sau padimentul cel așternut cu paie la scala altariului din frunte cu un medic și doi servitori lângă sine. Locul acesta era mai periculos pentru cei răniți ca cel din câmpul liber, devremece, ba acum, ba apoi așteptam să cază plafonul preste cei răniți. Cam pe la 9 ore s'a cassat locul de amolare aci, strămutându-se în oraș, ceva mai depărcior de focul inimicilor. Abia ne pogramur din castel în oraș, unde era tótă împuscătura afară de temere, trecând preste noi și explozind în pustiu.

Două césuri și 1/2 abia trecură, de când începură din tóte părțile a-ne aduce răniți la locul de legare, și nunumai biserica, dar și casa paróchială cum și ospătăria vecină gema de răniți dela feliurite regimente.

Sute de mâni erau prea puțin pentru sute de răniți, fiind cea mai mare parte prin picior și mâni, eară ceialalți mai cu samă împușcați prin selé și prin umeri, aci nu era capelanul numai deslegător și curățitor de păcate, dară și dăttoriu indemnaciunii și împărțitor de ajutorul cel mai delipsă, spre dovadă: Doctorilor și medicilor necunosători de tóte limbele ce se vorbia de cătră răniți, le lipsea omul cunoscător și stiutor al feliuritelor limbi. Pațientului i-se pare, că durerea încetéză și îndată resuflă mai ușor, dacă din întâmplare numai și-a vèzut „regimentspater”-ul seu; — după o școlă bună și practică e ori cine mai cult, la Magenta eram mai procopsit ca la Montebelo, dar aci la Solferino, mai îndemă-natec decât acolo, cât prin ocupațiunea mea ce-mio înduplicai singur zéuitai mai și de ce-mi era mai prețuit în lume. Eu nu mă mai îngrijam de apărarea vieții cei atât de ticalóse, știind că „de n'ar păzi Domnul D-zeu cetatea, înzadar s'ar osteni cei ce o străjuiesc”. Nici fómee, nici setea, nu mai avea nas de-a să vîri printre noi; măchnirea cea adăncă însoțită de sora ei compătimirea, era un nutremânt destul de simțibil pentru mine și cei de lângă mine, mă simțem mulțumit a mulțumi pe cel nemulțumit de lângă mine;

nimenia nu putea fi așa nesimțitor la durerile bieților ficiori sdruncinați în tótă forma, — încât numai ce abia își putea închipui omul. Scena dela Magenta era în adevăr soră cu acésta de acum din Solferino, dară asemănare cu mult mai îngrozitoare aicea, căci aicea se concentrase mai multă piază de ambolăciune, după-ce doctorii și medicii scăpară cum putură, deabia cu viață, eară aceia cari se aflau în mijlocul primejdii trebuiau a suferi cu răbdare, așteptând momentul cel mai ultimar, pentru că aerul cel molipsit de pulberea cea fatală, covërșă chiar și pe cel mai infernal abore al nădușirii. Lumea cea egoistică se cruță destul de timpuriu, prin retragerea cea violenă și nedrăptă, și toemai când se cerea mai multe mâni, atunce erau mai puțin. Până cătră 11 și 12 ore la amiazi mai era de vèzut prin trestrele locurile de ambolăciune câte un capelan, câte un medic și 2—3 ficiori, dar din momentul bombardării nu mai era mai mult de cât un singur colegă rom.-cat, din linia 21. Dela un cés până la 3/4 pe 3, mă părăsise și acesta, lăsându-mă singur în biserică între mai multe sute de feciori răniți. Un subdoctor mă încunoscintă, că doctorii ceialalți se află în vecinele locuri cu Pater Saidl, capelanul regimentului Raișach. Petrecând pe un

prima-tenente dela regimentul nostru până afară la cară, mă simții mântuit de tótă temerea și gróza, vèzându-mi un batalion de ficiori dela regimentul meu stând dinaintea bisericii și focul cam potolit, îndoite puteri să adause în mine, primind salutarea dela Dom. Oberlaitenant și dela oficerii batalionului. Ținui o scurtă, dar înflăcărată încuragiare cu ficiori, apoi mă retrasei eară la postul meu.

Abia întrasem în biserică la bieții răniți, printre mulțimea acelora ce aducea răniții din câmpul de luptă, pecând dinapoia mea pocni din nou o bombă, carea înmulți fără de veste numărul răniților împrăștiindui în tóte părțile, trăgându-mă înlauntru bisericii, detuna numai decât alta dinaintea noastră, sfărâmând o parte din crucea altariului, dară ómenii scăpară neprimejdii. Dom. oficer Stabali și subalternii înspăimântați de scena, ce se făcea din ce în ce tot mai înfloritoare, mă grămădia cu întrebările: cum stau lucrurile? Ca în bătaie, — le respunsei, oprindu-i de a se mai îngriji de altele ca de a lor proprie linișcire; pentru-că spaima și gróza pictorea cel mai înfricoșat tablou, iară bubuitul tunurilor și exploziunea bombelor una într'alta, sunetul trîmbițelor de asalturi din ambele părți, sgomotul strigărilor și mulțimea

Posiția „speselegimnasilor, școlilor reale etc.” arată un plus de 131.461 corone, căci se are în vedere *statificarea* unui gimnasiu și a unei școli reale.

La subvenționarea școlilor medii confesionale, municipale și comunale, abia aflăm un plus de 111.400 corone. Iată deci tot plusul ce e destinat școlilor confesionale medii, o jertfă de tot neînsemnată, mai având în vedere că statul nu susține o singură școală medie cu altă limbă de propunere, decât cea maghiară, pecând naționalitățile susțin pe lângă școlile de stat maghiare și pe ale lor proprii. Apoi se înțelege de sine, că în modul acesta e ușor a demonstra cu statistica crescerea în cultură a maghiarilor.

Instrucția poporală de stat deasemenea prezintă nouă jertfe, cari toate le aducem și noi, pentru ca să promovăm maghiarizarea. Sau ce însemnează ridicarea celor 200 școle de stat populare în anul curent, și înălțarea proiectată încă a 200 pe anul viitor? Aici se urcă poziția preliminarului cu 1 milion 436.000 corone.

E un eveniment foarte îmbucurător, zice presa maghiară, că elementul maghiar se întărește tot mai mult și — afirmă superioritatea în cultură.

Da, când toate așezămintele maghiare de cultură, școlile populare până la universități, teatrele etc. susținute de toți cetățenii patriei, servesc numai unui fiu privilegiat al ei, e ușor să constăți progres. Ajute statul în măsură egală și școlile nemaghiare, fără să le maghiarizeze, cum are obiceiul, și concurența ce s'ar naște, ar arăta care viță e mai nobilă? Câtă vreme însă cu o mână sugrumi tot și cu alta strângi cu dragoste la pieptul tău pe toți ce se dau de ai tăi, nu ai dreptul să te fâlești cu superioritate.

Deschiderea parlamentului austriac. Eri s'a deschis în prezența a numeroși deputați și imens public parlamentul din Viena. Ministrul-president Clary și-a făcut expozitul declarând, că va căuta să guverneze în mod parlamentar, și și a motivat desființarea ordonanțelor pentru egalitatea limbii cele cu cea germană, desființare publicată în foia oficială „Wiener Zeitung”. În locul ordonanțelor cassate se pune în vedere regularea chestiei de limbi pe calea legislațiunii.

Din Praga sosesc știri despre demonstrațiuni din cauza acesta și e de prevăzut, că poporul ceh nu se va împăca așa ușor cu situația, deși miliția a fost de timpuriu consignată pentru eventuale turburări.

Inchiderea congresului orientaliștilor. La solemnitatea de închidere a congresului orientaliștilor ținut la Roma, de-

legatul ungar Ováry a ținut o cuvântare despre îndreptățirea tuturor popoarelor de sub coroana sf. Ștefan.

Consulul general al Muntenegrului, d-l Popovici, și fostul consul român d-l Holban, și-au exprimat mulțumirile lor pentru deosebita cordialitate ce s'a arătat Statelor ce reprezintă.

Românii n'au voit să părăsescă Roma fără să nu lase vre-o dovadă mai deosebită de simpatie. Ei au publicat un ziar cu titlu „I Romeni a Roma”, care s'a vândut în folosul sâracilor. Foia conținea descriția tuturor instituțiilor politice române și încheia cu observația, că congresul a fost una din cele mai bune ocazii pantru manifestarea sentimentelor panlatinești.

La chestiunea retipăririi cărților bisericesci

Gura-Riului, Septembrie 1899.

Chestia retipăririi cărților bisericesci s'are înaintea de asta cam cu un deceniu de cercurile competente din Regatul României, a stîrnit și urmăză încă a stîrni un viu interes nu numai la frații noștri de preste munți, ci la Românii de pretutindenea.

Acest interes general, manifestat de marele public românesc, se explică prin neîgăduita importanță, pe care totdeauna o-au avut și o vor avea cărțile bisericesci din cauza înfrîngerii lor asupra vieții poporului nostru; căci ele sunt a se privi nu numai ca mijloc de educație religioasă-morală, ci și ca un îndreptar de limbă și centru literar pentru toți Românii nu numai din Regat, ci și din celelalte provincii limitrofe cu România.

Dacă odinioară posedarii culturale, mai ales a celei cu fond pronunțat național, erau Românii transilvăneni, astăzi centrul cultural românesc s'a strămutat la București, unde pe fie-care zi se vorbește și scrie pînă la mult românesc, ca cât se vorbește și scrie în celelalte provincii locuite de Românii subjugăți — într'un an!

Imprejurările interne și externe fiind deci mai prielnice pentru frații noștri de dincolo, lucru prea firesc că ei pot se înaintea în cultură mai repede ca noi.

De dragul repezării însă ei totuși n'ar trebui se nesocotescă, ori chiar se ignoreze puterile — fie și modeste — pe care și noi din parte-ne cu bucurie și entuziasm le punem în serviciul cauzei comune, anume în năzuința de a conserva și întări unitatea culturală a tuturor Românilor.

În scopul acesta și ținînd samă — cum am amintit — de înalta importanță pe care o au cărțile bisericesci, îndosebi cele menite a se folosi la cultul divin, ar fi fost, cred, nu numai de dorit, ci chiar necesar, ca la statorirea textului cu ocaziunea retipăririi unor cărți rituale, făcută pare-mi-se pe la anul 1893, cu aprobarea și binecuvîntarea S. Sinod al bisericii din România, să fi fost invitate a priori a se ingera și ierarhile bisericii ortodoxe române din celelalte provincii afară de Regat.

În chipul acesta, pe lângă conservarea intactă a unității în credință, ca fond, se păstra în același timp și uniformitatea în modul de manifestare al aceleia, ca formă, la toți Românii ortodoci de pretutindenea, silindu-se fie-care ierarhie — după cuvîntul Apostolului Pavel la Efeseni c. 4. v. 3—6 — „a păzi unirea Duhului în legătura păcii”, și eram „un trup și un Duh, precum sun-

— fiind însă ghemuit jos lângă nenorocitul poruncii ficiilor, ce se adunase într'un sopru, ca să se tragă după biserică, eară eu grăbindu-mă a eși în capul grădini parochiale spre cognoscere, dară nu m'îvi bine printre pomi, pe când ca grindinea mă salută plumbii franțozesci din toate părțile, căt nu-mi mai veni aminte a mă mai reîntorcer pe aceea potecută, ci deadreptul mă slobozii preste un zid ca de 1¹/₂ stăngini țerma, la fundul bisericii, de unde voiam a intra iară la nenorocirii mei compătitori; însă pe când mă linguseam pe lângă zidul Sfintei case, detună de nou o bombă în fruntea bisericii stărîmînd o parte din plafonul bisericii supusă bombardării, în care numai unul singur cel rănit de mîrte rămase, ear ceialalt se retrase pe după altare, prin grădina parochială, prin grajduri, pivnițe și alte locuri ascunzătoare, și ca la 400 de nu mai bine rămase în jurul meu, pentru că afară din oraș era primejdia morții mai sigură decât între zidurile sdruncinate, apoi eu, ca și bieții răniți desarmați, — era preste puțință de a-ne mai strecura, și noi tot mai așteptam după ajutor, crezînd că tirailorii francezi sunt singuri înecunjuțați de armata noastră, și trebuie să se schimbe lupta, ce ținea acură de 10¹/₂ ore; dar — durere

tem și chemați într'o nădejde a chiemării noastre.”

Așa însă nu s'a putut împedeca, pe lângă alte inconveniente, nici măcar intrarea în text a unor neologisme mai neînțelese de mulțime și mai cacofonice, de cum erau cuvintele eliminate, cu care — fiind vechi și deci încetățenite în graiul de obște — poporul era deja deprins și le cunoscă înțelesul.

Astfel vechea limbă bisericescă, clasică, demnă și unitară, în care părinții noștri — Ardeleni și Moldoveni, Munteni, Bănăteni și Ungureni — preamăreau pe D-zeu, va dispăre cu timpul din serviciul divin obștesc, și în locul ei vor răsări diferite tecturi după diferitele provincii, în care locuiesc Românii.

În cât ne privesce pe noi Ardelenii, le-am folosi din cauza multelor expresii neuzitate la noi cu un fel de rezervă, tocmai din motivele arătate mai sus. Ear' dacă nu ne-ar rămîne alt expedient, decât să ne apucăm înșine de retipărire lor după gustul și priceperea noastră, atunci însă unitatea, omogenitatea și centralizarea limbistică susținută cu sfințenie vécure întregi în literatura noastră bisericescă s'a dus, pînă pentru totdeauna.

Efectele dăunose, ce vor urma din această sesiune, chiar și pentru idealul nostru național, n'ar trebui se fie trecute ușor cu vederea.

Să sperăm însă, că chestia retipăririi cărților bisericesci, atînsă aici pe scurt, nu va fi rezolvată pînă acum în mod definitiv la București și în urmăre se va putea reveni asupra ei, spre a îndrepta ce ar fi de îndreptat.

(Va urma).

Ioachim Muntean

Masa studenților din Brașov.

Atragem atențiunea tuturor inimilor nobile pentru a sprigini această instituție umanitară, chemată a aduce rîdoele cele mai binecuvîntate în serviciul înaintării culturale a poporului nostru. Direcțiunea școlară a lansat următorul elocuent

Apel.

P. T.

Devisa : „... er pe binefăcătorii mesei acesteia, vii și morți, pomenesc-ei Dîmne întru împărăția Sa.”

(Din rugăciunea ce se rostose zilnic la masa studenților.)

În anul școlar ce a trecut s'au pus bazele unei mese a studenților la școlile noastre medii și superioare din Brașov. Sprijinul spontan al publicului românesc s'a manifestat într'un chip atât de frumos, încât masa studenților de fapt s'a putut pune în ființă în luna Martie a. c., împărțindu-se cu prînz gratuit 20 de școlari săraci ale școlile noastre.

Dacă ținem sîma de scurtimea timpului, în care s'a realizat această instituție de binefacere, de bună sîmă că ea însemnă mult. Dar dacă ținem sîmă de numărul mare al elevilor din școlile noastre medii și superioare, care an de an variază între 500—600 și între cari cel puțin 100 de inși ar merita să fie întreținuți gratuit la masa studenților, atunci trebuie s'o spunem, că e cu mult prea puțin ceea-ce am putut face pînă acum. Dacă mai luăm în vedere faptul, că intenția cu prînz gratuit a celor 20 școlari ne costă pe an tocmai fl. 1200, atunci e ușor de înțeles, că din capitalul actual de 4000 fl al mesei studenților și din cele vr'o 700 fl. ve-

nite anuale probabile ale mesei, nici măcar aceste 20 de locuri gratuite la masă nu vor putea fi susținute.

Dar instituțiunea acesta umanitară a mesei studenților *trebuie* s'o susținem și s'o lărgim chiar, punînd *bazele unui internat de băieți*. Căci masa studenților (și cu atât mai mult viitorul internat) implinesce la școlile noastre medii și superioare o misiune culturală românească de o importanță capitală.

Motivăm această aserțiune. —

O jumătate de secol se implinesce cu acest an școlar, de când gimnasiul românesc din Brașov și-a deschis porțile sale pentru răspîndirea culturii românești. Și dela început acest institut nu a fost de importanță locală, ci a avut o misiune românească generală. Din toate părțile locuite de Români au alergat fiii nației aci, ca să se adape din izvoarele clare ale culturii românești și pretutindeni să vedă urmele muncii rodnice desvoltate de aceste școle.

Trebuința de lumină a crescut în timpul jumătății de veac tot mai mult, ea a intrat tot mai adînc în inima și în gândul iubitului nostru popor, — dar — durere — condițiile materiale pentru satisfacerea acestei nobile trebuințe în loc să se amelioreze s'au înreț și s'au înăsprit cu fie-care zi înaintea.

Masa studenților este chemată a sări în ajutorul părinților și copiilor lipsiți de mijlocele materiale, dar însetoși de învățătură românească. Ea are să pună stavili sărăciei, ca aceasta să nu copleșescă sentimentul trebuinței de lumină, de cultură.

Eată cuvîntul pentru care ziceam, că masa studenților implinesce la școlile noastre medii și superioare **o misiune culturală românească de o capitală importanță**, eată cuvîntul, pentru care ea *trebuie* susținută și întru cât numai se pînă lărgită.

Dacă cineva este chemat a avea sens pentru acest adevăr, dacă cineva este chemat a sări în ajutorul școlii românești întru realizarea mărețelor sale ideale, atunci de bună-sîmă și în prima linie stratul cult al nămului nostru din această patrie este cel dintău chemat.

Cu deplină încredere ne adresăm deci către P. T. D-Vostră, convinși, că ne apreciați intențiunile și siguri că ne dați tot sprijinul posibil și vă rugăm în numele dragostei frățesci, în numele umanismului și în numele culturii românești: să contribuți D-Vostră și să faceți să se contribuie și alții pentru masa studenților dela școlile medii și superioare gr-or. române din Brașov.

Un jubileu de o jumătate de veac nu s'ar putea serba de noi în mod mai demn și mai vrednic decât prin lărgirea instituțiunii mesei studenților și în legătură cu ea prin punerea baselor unui internat mare de băieți.

Dacă gîndul acesta ar fi împărțit de toți Românii de bine, atunci idealul nostru va fi ajuns, căci voința comună a celor de bine *trebuie* să se realizeze necondiționat.

Brașov, în 1 Octombrie v. 1899.

Pentru comisiunea administrativă a mesei studenților:

Virgil Onițiu,

directorul școlilor medii gr-or. române.

Notă. — Listele de colectă sunt a se înapoia împreună cu banii colectați pînă cel mult în 15 Novembre st. v. a. c. la adresa Direcțiunii gimnasiului român din Brașov (Brassó).

cadavrelor prăvălite dea dreapta și dea stînga, șeful cu soldatul deavalma, înfătoșea înădăvăr ziua cea de apoi. Numai casele dar și bisericile, care erau locul de ambolăciune fură bombardate și lucrurile sfinte din altariu, necruțate de împușcăturile inimicilor noștri, ce încunjurase cu asalt din toate părțile nenorocitul oraș și cu totă trupa de rezervă, dela corpul al 5-lea. Aci au căzut foarte mulți din ambele părți, între cei ce au cerat retragere întărîzînd — ca și mine — au căzut parte morți pe cîmp, parte prinși de Suafi și de Franci.

Eu îmi aleasei mai bine a muri între zidurile sfînte deși sdruncinate, și așa mă retrăsei într'un unghiu separat din sacristai, lângă un major din linia 47, a Grofului de Kineki, îmi aflai puțință odihnă, pentru că acum începura a mă părăsi și puterile spirituale lângă cele morale fizice. Abia dădusem față povestind foarte puțin cu oficerii din regimentul nostru: Fangor, Molnar, Kouzer și alții, pe cari i-am strămutat singur din locul cel periculos înapoia altariului, pe fân môle, însă nelegați în lipsa doctorilor, pentru că eu eram singur între cei răniți mai bine de o 1/2 de cîs. Pînă a ceti de deslegare la un Sîrb, ce muria între strigări „se nu-llas la francezi”, pocni un granat la spatele mele,

— nici sprijire nici sucure, ba ce-i mai mult nici un aviso de retragere s'au rămînere, ori a muri cu răniți împreună — nu venise din vre-o parte, ci închinați în voia Cerului, sub îngeresca grije, ne-a lăsat sorților jucăria nenorocirii și așa cam pe la 3 ore (după 3/4 pe 3.) ne-am pomenit încunjuțați cu asalt de inimicii noștri din toate părțile, împușcînd fără cruțare ori-ce le eșia înainte. Cu toate că bombardarea franceză încetase, dară acum ploaia din partea armatei austriace, spre acoperirea armatei ce se retrase după o luptă crîncenă dela 4 ore dimineață pînă la 1/4 pe 9 sîra. Soldații Suafi, Turci și Arabi, erau cei mai neîndurători soldați, de nu aș fi fost în talar, cerînd pardon pentru nenorocirii răniți, împreună cu dînsii aș fi rămas pradă pămîntușilor măchniri.

În repezunea asalturilor franțozesci ridicînd mîinile spre Ceriu și cerînd pardon dela un sergent care îndată strigă: „ne ticipaas”! în urma căreia împușcăturile încetară și numai de cît un zug de soldați se rîndui pentru cei răniți. Prinșii se moderară în nemulțumirea lor, iară eu nu voiam a-mă depărta de dînsii. În al doilea transport fură mai înfuriați ca la cel dintău, se repeziră asupra noastră, și voiau se ne străpungă cu săbiile. Inima unui părinte trebuia

se tresară văzînd că în prima furie nici viața celui mai simțit dintre toți omenii — decum a mea — nu pînă fi scutită dela mîrte, dacă singuri nu o vom sci apăra. Eu aveam de a mulțumi numai semnelor celor din afară ce înmbrăca vrednicia sfințeniei și căroră li se și asigură numai decât cerutul pardon.

Viața mea era, cam de astădată mîntuită, tocmai așa, ca și acelor ce împreună cu mine resufla un aer destul de doios în ceata celor prinși de franci.

Năpădit de adăncile cugetări, espuși de nou unor pătîmiri necunoscute, mă cerui ca se rămău în apropierea celor răniți: Și acestia sunt ai noștri, se vor expedita îndată la ceialalt în ospital, zise un officer, care vorbia perfect limba italiană în care ne înțelegeam. Intrăceea sîsi al 3. lanț al soldaților atacători și cu dînsii o mulțime de grenadieri dela garda imperială și mă încunjurară, grămadindu-mă cu felurite întrebări, în limba germană, ungurască și mai într'un târziu și moldovenească; îmi dădură se beau din ploșcele lor mîngăindu-mă cu tot ce se pînă zice „uman” pînă ce sosirăm în lagărul cel francez, afară de oraș.

(Va urma.)

Conferențele învățătoresci

— Convocare —

În conformitate cu cerculariul consistorial din 13 Iuliu 1899. Nr. 3338. convoc pe învățătorii din protopresbiteratele Agnita, Cohalm și Făgăraș la conferența, ce se va ține în 14 Octombrie a. c. și zilele următoare în Făgăraș.

Conferenței va premerge ținerea sfintei liturgii și chemarea Duchului sfânt în biserică din Făgăraș.

Obiectele de pertractat și ordinea zilei le va stabili conferența.

Intre obiectele de pertractat locul cuvenit se va da chestiunii „Examenelor anuale”.

Sibiu, 6 Octombrie, 1899.

Mateiu Voileanu
comisar consistorial

NOUTĂȚI

A. S. R. Principele Carol, după cum anunță jurnalele din România, merge din ce în ce spre bine, grație îngrijirilor date de distinși medici, d-nii Cantacuzino, Bucliu și Romalo.

Moștenitorul de tron se căsătorește. Prin foile din capitală se svonește un nou plan de căsătorie în familia domnitoare. Principele moștenitor *Francisc Ferdinand* adecă ar avea de gând a-și lua de soție pe o damă de curte pe contesa Sofia Chotek, fiica unui fost legat al Monarchiei la Dresda, bohem de neam. Moștenitorul are 36 de ani, ear contesa 31. Spune-se că Ferdinand deja de mult nutrește sentimente gingașe față de frumoasa contesă. În urmarea acestei căsătorii inegale, prințul nu-și pierde dreptul de moștenitor, dar fiul lui deja nu mai pot conta la moștenirea tronului, pentru-că în înțelesul „Sanctiunei pragmatice” erezii dinastiei născuți din părinți inegali în rang, se eschid din clironomie. Ba își perd și rangul de principii și primesc alte titluri mai inferioare.

Un milion corone pentru învățători. Nu vă speriați, dragii mei dascăli români, pentru că nu de voi e vorba aci, ci de acei muritori, cari au avut norocirea a se nasce Maghiari. Față de voi stăpânirea nu are deobligăminte, ci numai pretențiuni! — Eată de ce e vorba: Guvernul nostru încurând va cere dela dietă un credit de nu mai puțin 1 milion corone pentru „Casa învățătorilor” din Pesta. În bugetul de 1900 se va lua spre acesta prima rată de 200,000 corone, ear în cei cinci ani următori în fiecare câte atât. Milionul acesta, pe care dascălii unguri l-au cerut dela guvern ca împrumut, li-se va da gratuit, ca d-a-r. Cu acești bani statul cumpără „Casa învățătorilor” din Pesta și va înființa și în Cluj o asemenea casă. Scopul mai depărtat al acestui dar este creșterea copiilor învățătorilor strîmtorați. Se vor ridica în Pesta și în Cluj internate spre acest scop.

Calcularea în corone. Precum e știut, de la 1 Ianuarie 1900 intră în vigoare calcularea în corone. Cu privire la această ministrii tuturor resorturilor au dat deja ordinațiune oficianților de sub jurisdicțiunea lor, ca în cărțile de comptabilitate, în loc de florini și creșări în valuta austriacă, să inducă valori în corone și fileri (bani), ear în loc de prescurtare „fl., cr.” să întrebuințeze c. și f. Peste tot se îndrumă oficianții să pörte grije, ca de la întrarea în vigoare a calculărei în corone pe toate imprimările și în toate afacerile să se folosească numai această calculare.

† **Ioan Ionașiu.** Aflăm cu adânc regret, că zelesul și mult meritul asesor al Consistorului din Caransebeș: *Ioan Ionașiu*, după grele suferințe a repausat Luni trecută. Biserica noastră perde în repausul pe un brav și devotat fiu al său. Din partea intristatei familii a defunctului ni-s-a trimis următorul anunț funebrel:

Cu inimă frântă de durere anunțăm, că prea iubitul nostru soț, tată și frate *Ioan Ionașiu*, asesor consistorial ordinar, președintele reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeșului, deputat sinodal și congresual,

representante orășanesc și comitatens, la 9 ore din zi, după lungi și grele suferințe, în etate de 63 ani și în al 32-lea an al fetei sale căsătorii, a trecut din viață astăzi Luni n. 4/16 Octombrie a. c.

Rămășițele scumpului nostru defunct s'au așezat în cimitirul s. bisericii gr. or. din loc Marti în 5/17 l. c., la orele 3 d. a. Caransebeș, în 4/16 Octombrie 1899.

Sofia Ionașiu născ. Lorenti, ca soție. Traian Ionașiu ca fiu. Rosa Ionașiu măr. Băian, ca fiică. Dimitrie Ionașiu, Maria Ionașiu măr. Bucur, Petru Ionașiu, Elisaveta Ionașiu vęd. Pau, ca frați și surori.

Dumnezeu îl odihnescă în ceata dreptilor!

Comoră de lucruri de artă în Africa.

Un eminent archeolog cu numele Gauckler făcând nu demult săpături pe terenul anticului oraș *Cartagena* din Africa nordică, a dat preste niște lucruri de artă într'adever clasice. Sunt 4 statue frumoșe, dintre care una, a zeiței *Ceres*, samănă surprinzător de bine cu *Venus de Milo*. Aceste statue, copii perfect de naturale, te pun în uimire prin simplitatea lor artistică, prin limpezimea și fidelitatea trăsăturilor, și ridică vechea artă greacă cu mult de-asupra artei moderne.

Turcia și praful de pușcă fără fum.

Cu ani înainte Turcia a fost ridicat în Constantinople o fabrică de praf de pușcă fără fum, invenție a unui general turc, pașa *Izzet*. Nu preste mult însă fabrica a fost închisă și directorul ei, pașa *Izzet*, amovat din post, pentru că — spune-se — fabrica în un anumit timp n'a fost în stare a pregăti mai mult de 200 kg. praf, pe când cantitatea prescrisă era de 30.000 kg. Acum, precum se vestește din Constantinople, Turcia va trimite o comisiune sub conducerea lui *Pedjib pașa*, prin Europa, ca să studieze aranjamentul și modalitățile de lucrare ale altor fabrici de acest fel. Apoi vor înființa o nouă fabrică.

Pensiunea d-lor D. A. Sturdza și M. Pherichyde. Precum aflăm în ziarele guvernamentale din Țară, comisiunea pensiunilor, care se intrunesc zilnic la ministerul de finanțe, a admis cererile d-lor *D. A. Sturdza și M. Pherichyde* pentru regularea drepturilor lor la pensie. *D. Sturdza*, care a servit 14 ani și 6 luni ca ministru, d-l *Pherichyde*, cu un serviciu de 11 ani ca ministru, au fost trecuți în tabloul pensionarilor pe ziua de 1 Octombrie, cu câte 450 de lei pe lună. — (La noi un fost ministru, și chiar numai un an-doi, are câte 16—24 mii franci pensie pe an!)

Casuri de mörte. *Ioan Istin*, parochul gr. or. român din *Mehala*, membru în direct. inst. de credit și economii „*Timișana*”, Duminecă în 3/15 Octombrie a. c. s'era, a adormit în domnul, în urmarea unui atac asupra inimei.

Osămintele mult regretatului repausat au fost înmormântate în 5/17 Octombrie.

— *Teodor Burzu*, paroch în *Gârda-de-jos* (tract. Cămpeni) după un morb greu, și îndelungat a repausat în 2 Oct. v. a. c. În mormântarea s'a făcut în 4 Octombrie. Actul înmormântării l'a săvârșit protopresbiterul tractual *P. O. D. Romul Furdul*, asistat de mai mulți preoți din tract.

Fie-le țărina ușoră!

La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” s'au înscris mai nou următorii membri: a) ajutători: *Silvestru Bucur*, măestru cojocar în *Calvasăr*; *Alexandru Aiser* și *Ionel Comșa* comercanți; *Ioan Popovici*, paroch în *Sadu*; *Iosef Zacharides*, compactor; d-na *Măriora Corvin* n. Stăngu, și *Victor Ancean*, not. la tribunalul r. din loc. — b) Ordinari: *Emil Oliu* și *Vasile Corvin*, măsatri croitori; *Ioan Petras*, sod. croitor; *Alexandru Nemeș*, măestru faur și *Ioan Apolzan*, tipograf, de curând reîntors din *Viena*, unde s'a perfecționat în arta tipografică.

Lepra în Creta. Principele *George* al Greciei, comisar general în *Creta*, a adresat un apel celebrului dermatolog danez, doctorul *Eduard Ehlers*, în care îl rōgă să se ducă în *Creta* pentru a face studii asupra întinderei leprei. Se socotește adecă, că în insulă sunt 2.000—3.000 de bolnavi de lepră. — *Ehlers* va pleca iarna aceasta în *Creta*, unde va sta trei sau patru luni. *Ehlers* va fi însoțit de doctorul *Otto Chan-*

heim din *Dresda*, care acum doi ani a făcut parte dintr'o expediție analogă în *Islanda*.

Sinuciderea unui scriitor polon. În *Lemberg* s'a sinucis zilele trecute *Nestor* scriitorilor poloni, bătrânul *Somszki*. Principala faptei lui se spune a fi aceea, că bătrânul își măritase nu demult fata după un individ, despre care s'a dovedit mai târziu că e spion rus, și a fost judecat la 10 ani temniță. Bătrânul scriitor n'a putut suporta această rușine.

Un tată — bestie. Un cas de o sălbătăcie ne mai pomenită s'a întâmplat în zilele trecute în orașul *Baja*. Un anumit *Adam Tossenberger*, tată de familie, ne mai putând răbda plânsul unui băiat mic al seu, s'a repezit la el și i-a astupat gura cu o cârpă murdară; la ceea-ce firește copilașul a plâns și mai tare. Atunci omul-animal în furia-i nebună a prins de un picior pe sermana ființă nevinovată și a isbit-o de un părete, încât i-au sburat ererii departe. Vecinii adunați erau să sdrumice pe bestialul tată, dacă poliția nu-l scăpa din mâinile lor!

„Az már más”... „*Pesti Napló*” aducea în săptămâna trecută vestea „îngrijitoare”, că institutul „de bani valach” „*Transsylvania*” din *Sibiu* va înființa o filială în *Pesta*,... ceea-ce firește va fi în paguba institutelor de asigurare pestane. Acum în numărul de ieri șovinistul ziar spune, că din isvor competent e informat, că „*Transsylvania*” („care de altfel e prima societate de asigurare mutuală în *Ungaria*”) peste tot nu e instituit de bani „valach”,... ci s'ascesc. „Contra împămîntenirei unui astfel de institut de bani — zice șovinistul — firește n'avem nimic de excepționat!... Va să zică numai „valach” să nu fie!

Mulțumită publică

Zelosul nostru advocat din *Alba-Iulia*, *M. O. D. Rubin Patifa*, a binevoit a dona pentru muzeul Gimnasiului nostru rom. gr.-or. d-nu *Brad*, o forțe frumoșă și prețioasă colecțiune de monete (23. bucăți), copii de pre monetele de argint din timpurile trecute, în mare parte însă de pe timpurile principilor transilvăneni.

Acastă colecțiune, — după cum s'a putut descifra e de cuprinsul următor:

- 2 monete dela anul 1580. Una cu inscripțiunea „*Ferdinand dux Austriae*.” Alta cu inițialele: C. B. S. S.
- 1 monetă cu inscripțiunea: *Carolus V.* (*Transilvania capta*).
- 2 monete de sub *Sigismund Bathory* a. 1596 și 1601.
- 1 monetă de pe timpul lui *Rudolf II* (d. g. rom. împ.), 1605.
- 2 monete de sub *Stefanus Bocskay*, a. 1606.
- 1 monetă de sub *Gavriil Bathory* a. 1608.
- 3 monete de pe timpul lui *George Rakoczy*, din a. 1645, 1646 și 1648.
- 2 monete de sub *A. Barcsay*, a. 1659 și 1660.
- 3 monete de sub *Michail Apaffy* a. 1661 1662 și 1663.
- 2 monete de sub *Emeric Tokoly* a. 1682 (retrocadit audax)
- 1 monetă de sub *Francisc Rakoczy II.* a. 1705.
- 3 monete cu inițialele: F. R. V.

Pentru această donațiune de mare interes și valoare pentru muzeul institutului nostru gimnasial, Direcțiunea subscrisă, exprimă și pe această cale marinosului donator cea mai caldă mulțumită. Dee Ceriul, ca această faptă nobilă să afle cât de mulți imitatori.

Direcțiunea gimnasiului rom. gr.-or.
Brad, Sept. 1899.

Georgiu Părău
dir. gimnas.

Expoziții economice în Sibiu

Comitetul central al „reuniunii rom. de agric. din comit. Sibiiului” ne-a trimis spre publicare

Programul

expoziției de vite, ce se va ține *Vineri* la 27 Octombrie n. 1899, din care program extragem următoarele:

1. La această expoziție se vor împărți premii în suma de 400 corone, din cari 200 dăruite de înaltul minister, ear 200 de comitatul nostru.

Expoziția se va mărgini de astă-dată la vite cornute cu excepțiunea caprelor.

2. Expoziția se va ține dela 9 ore a. m. până la 1 oră p. m. pe locul „*Târgul lui de vite*.”

3. La expoziție se primesc vitele locuitorilor din comunele: *Sibiu*, *Turnișor*, *Cristian*, *Reșinari*, *Poplaca*, *Bungard*, *Șuramare*, *Slimnic*, *Mohu*, *Gusterița*, *Gurariului*, *Orlat*, *Sadu*, *Șura-mică* și *Veștem*.

Cerând trebuința, proprietarii au să vedescă că au ținut înșiși vitele în timp de 3/4 de an cel puțin.

Oile trebuie expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete, altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. Comitetul pöte refusa primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

Vite jugănite și peste tot vite, cari nu pot servi la prăsirea mai departe, nu se premiesc în expoziție respective nu se premiază.

5. Exponenții sunt îndatorați a purta înșiși grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

7. Se vor distribui treizeci-și-opt de premii și anumit:

Grupa I. Bovine de prăsilă (rasa indigenă și străină)

- tauri de 2 1/2 — 5 ani: 1 premiu de stat de 40 cor.; 1 premiu de 20 cor., 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 6 cor., 1 premiu de 5 corone;
- vaci de 2 1/2 — 8 ani: 1 premiu de stat de 35 cor., 1 premiu de 20 cor., 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 8 cor., 1 premiu de 5 cor., 1 premiu de 2 corone;
- taurenci și junince de 1—2 1/2 ani: 1 premiu de stat de 30 cor., și altul de 25 cor., 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 6 cor., 1 premiu de 5 cor., 1 premiu de 4 cor., 1 premiu de 2 cor;
- viței și vițele de 1/4 — 1 an: 1 premiu de stat de 20 cor., 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 2 corone.

Grupa II. Oi de prăsilă.

- berbeci de 1—5 an: 1 premiu de stat de 25 cor., 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 6 cor., 1 premiu de 4 cor., 1 premiu de 2 corone;
- oi de 5 ani: 1 premiu de stat de 25 cor., 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 6 cor., 1 premiu de 3 cor., 2 premii de câte 2 cor.,
- noatini și noatine din 1899: 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 6 cor., 1 premiu de 4 cor., 1 premiu de 2 corone.

Premiile de stat, amesurate dispozițiunii ministeriale, se vor distribui, la propunerea unui juru, prin onorabilul inspectorat pentru prăsilă vitelor din districtul Sibiiului.

Dispozițiunile de premiare:

I. Bovine (viței, vaci, tauri)

1. Ca vrednice de premiat se consideră mai ales bovinele, care întrunesc în mare măsură însușirile vitelor mari, puternice, frumoșe la trup, blânde, lăptöșe, bune de prăsilă și de îngreșat.

Față cu vitele corcite se va da întâietate vitelor de rasă curată.

2. Ca semne de lapte mult se consideră trup prolongit, piept larg și fole șerpuit de vine gröse; uger plin și mare, și nu prea cărnos, nici prea gras, înzestrat cu per scurt și môle și având patru țite moi, gröse, lungi, deopotrivă de mari; piele molatică, per subțirel și privire blândă.

3. Ca bune de îngreșat sunt a se considera mai ales vitele trunchioșe, lungi, spătöșe, cu capul mic, öse subțiri, piept larg și cărnos, solduri îndepărtate, cöpsă lătară, piele mișcăcioasă, per môle.

4. Ca bune de muncă se consideră mai cu sémă vitele ösoșe, cu picioare cam lungi, piept lung și rotunzit, solduri puternice, copite sănătöșe, mers vioiu și regulat.

II. Oi.

1. Întăietate se cuvine mai ales oilor mari, cărnöșe, lăptöșe și bogate în lăână frumoșă și subțire, môle și lungă; deasemenea se cuvine întâietate oilor de soiu vestit și însoțite de miei cu blană aleasă.

2. Rassa țigae și stogoșe se preferă rassei bărsane (țurcane).

VARIETĂȚI

(Scaldă de flori).

Fetele milionarilor americani tolölesc fel și fel de mizerenii cosmetice, pentru a-ș conserva frumöșea și frăgezimea feței. Intre altele e obiceiul a întrebuința și băi de flori. Eată, după o fiöie americană, receptul acestor băi: Se ia o cantitate mai mare de trandafiri sau viorele. Petalele acestora, culese cu mare grije de pe cotor, se pun într'un sac cusut din pânză subțire. Sacul se așază apoi într'un cazan plin cu apă și se lasă să fërbă 10 minute. Fluidul astfel pregătit se mestecă cu apă mirositoare de trandafiri sau viorele și apoi se folosește. Fetele cari practică astfel de băi, capătă o piele fină, lucie, fragedă și rumenă.

(Cea mai mare orgă din lume) se află în *Sidney*. A costat 200.000 fl. și s'a confecționat în curs de 3 ani. Are 5 claviaturi, 144 registre și 8—9000 țevi suflătoare, dintre care cea mai lungă e de 64 piclöre. Orga se provide cu aer prin un motor uriaș. Sala în care e așezat acest colos musical, încape 6000 de ömeni.

Ad. Nr. pp. 341/1899. [216] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia vacantă de clasa a III-a Agârbiciu, protopresbiteratul Turdei, se publică prin acesta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 445 fl. 30 cr.

Informațiuni mai detaiate despre starea acestei parochii se dau la oficiul ppresbiteral eventual la comitetul parochial respectiv.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch se-și așternă cererile concursuale instruite conform dispozițiilor Statut. organic și Reglm. pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral, în termenul de mai sus, având a se prezenta sub durată concursului în biserica din loc spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și a se face cunoscuți poporului.

Cojocna, 28 Septembrie, 1899.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al tractului Turda în conțelegere cu comitetul parochial concernat.

Teodor Ciortea
adm. ppresb.

Nr. 66—1899 D. f. g. [215] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învățător la școala elementară pregătitoare legată de gimnasiul public român gr.-or. din Brad se scrie prin acesta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Fiitorii învățători va avea să instrueze elevii gimnasiali în cânt și gimnastică.

Cu acest post astfel îmbinat e împreunat un salariu anual de 700 fl., care se va solvi în rate lunare anticipative din cassa fondului gimnasial și cuincuenalii de câte 50 fl.

Petenții au să-și așternă cererile lor instruite cu documentele de calificare recerute, la adresa comitetului gimnasial, în termenul deschis.

Brad, din ședința comitetului gimnasial, ținută la 26 August, 1899.

Vasiliu Damian
președinte

Dr. P. Opișea
secretar

Din Tipografia și librăria archidieceană, Sibiu, se pot procura:

Pribeag

de

Ioan Iosif Sceopul.

Prețul broș. 75 cr.

De pe la noi,

nuvelete de

D. V. Păcățianu

1889—1891.

Prețul broșat florini 1.—

Din tainele vieții,

novele și schițe

de

Margareta Moldovan.

Broș. à 1 fl.

Din vremuri apuse,

de

Judita Secula născută Truța.

Broș. à 50 cr.

In Tipografia și librăria archidieceană, Sibiu, au apărut și se află de vânzare:

Geografia

pentru școle civile și superioare de fete

(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)

și

Istoria universală

pentru școle civile și superioare de fete

(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)

după

Alexandru Márki.

In românește de

I. Popovici.

Prețul Geografiei leg. fl. 1.30

„ Istoriei universale leg. 1.—

Au apărut și se află de vânzare:

Semințe
din
Agrul lui Christos.**Cuvântări bisericești**

de

Zacharia Boiu,

asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvântare arhierescă.

Tom. I.: **cuvântări pe toate Duminicile de peste an.**„ II.: „ „ „ **prasnicele și sărbătorile precum și la casuale bisericești.**„ III.: **cuvântări funebrele etc.** va eși în curând.

Prețul fiecărui tom fl. 1.50 și porto recom. 25 cr.

tote tomurile broș. fl. 4.— sau Lei 10.

Tipografia și librăria Archidieceană Sibiu.**Conspectul cărților bisericești**

ce se pot procura din

Tipografia și librăria archidieceană, Sibiu.

Acaftistul prea sf. născătoare de D-deu și alte rugăciuni, edit. 1898, simplu legat fl. —.85 cr., frumos legat fl. 1.05, în piele roșie fl. 1.25, ediția de lux fl. 2.— și fl. 2.60, peluche fl. 3.85

Apostol legat „ 5.75

Authorismos sau „deslușire comparativă asupra broșurei Dorințele dreptcredinciosului cler din Bucovina”, în limba română sau germană dela fl. —.50 la „ —.25

Biblia ilustrată, testam. vechiu și nou, cu cirile nel. fl. 10, leg. „ 15.—

Biografia sfericeitei Macrina (cu cirile) broș. „ —.20

Carte de rugăciuni, pentru tinerime, legată „ —.15

Chiriacodromion, (cu cirile), nel. dela fl. 10.—, la fl. 6.— leg. „ 8.—

Compendiu de dreptul canonic de A. bar. de Șaguna în limba română sau germană, broșat dela fl. 3.— la „ 1.50

Dumnezeiescile liturgii leg. „ 4.50

Elementele dreptului canonic al bisericii dreptcred. răsăritene de A. bar. de Șaguna „ 1.—

Enchiridion, adică carte manuală de canone cu comentariu de A. bar. de Șaguna, dela fl. 4.— la „ 2.—

Evangelia, (cu cirile), nelegată dela fl. 8.—, la fl. 6.— legată fl. 10.—, fin legată „ 16.—

Genesa Evangeliilor de S. Popescu broș. „ —.80

Hirotonier, pentru sf. de preoți broș. „ 2.—

Icona celor 3 Ierarhi, pe hârtie „ —.30

Icona Evangeliștilor, pe hârtie „ —.50

Istoria bisericii ort. răsăr. univers. dela întemeierea ei până în zilele noastre, 2 tomuri de A. bar. de Șaguna, în limba română broșată, dela fl. 3.— la „ 1.50

în limba germană dela fl. 1.— la „ —.50

Istoria bisericească polit. naț. de N. Tinea-Velea (cu cirile) broș. dela fl. 1.— la „ —.40

Liturgia sf. Ioan pe note dela fl. 2.50 la „ 1.—

Manual de studiul pastoral compus de A. bar. de Șaguna broș. „ 1.50

de Șaguna (cu cirile) broș. „ 1.50

Minicile pe 12 luni în 12 volume (se vând și separat) leg. „ 86.—

Molitvelnicul bogat, (cu cirile) nelegat fl. 4.30, leg. fl. 5, fin leg. „ 5.50

cu litere latine (evhologiu) legat „ 6.50

Octoichul cel mare, cu catavasierul, nelegat dela fl. 17.— la fl. 10.—, leg. „ 13.—

Octoichul cel mic, sau cele 8 glasuri (cu cirile) neleg. 60 cr., legat 80 cr., fin legat „ 1.20

Octoichul cel mic, sau cele 8 glasuri cu litere latine leg. „ —.75

Orologion, (ciaslov), cu cirile, neleg. 60 cr., leg. 70 cr., fin leg. „ 1.20

Penticostariu, (cu cirile) neleg. dela fl. 8.—, la fl. 6.— legat „ 8.—

Pneuma în Nicaeno Constantinopolitanum, studiu este-tico-dogmatic de S. Popescu broș. „ 1.50

Psaltirea bogată, neleg. fl. 2.75, leg. „ 4.50

„ **prorocului David**, (cu cirile) „ 1.—

Rânduială la sfîntirea bisericilor, (cu cirile), nel. fl. 2.— leg. „ 2.50

Seriearea Sf. Ioan gură de aur (cu cirile) broș. „ —.50

Serisori apologetice de apărare din 1867 broș. „ —.50

Telul Evangeliilor (cu cirile) broș. „ 1.—

Teologia pastorală veche, (cu cirile) broș. dela fl. 1.— la „ —.50

Testamentul nou, (cu cirile) broș. dela fl. 1.— la „ —.50

Triodul cu Strajnicul, (cu cirile) nel. dela fl. 20.— la fl. 12.— leg. „ 17.—

In **Librăria Tipografiei Archidieceane, Sibiu** se află spre vânzare **diferite icône după cultul oriental** precum:

Mărimea:	39/50 cm.		47/68 cm.		55/68 cm.		58/79 cm.		63/100 cm.	
	simplu	fin	simplu	fin	simplu	fin	simplu	fin	simplu	fin
Sf. Nicolae	5—6	10 50	6 50	16—	10 25	20—	11—	28—		
Sf. George, călare	6—6 60	11 50	7 50	18—	11 50	22—	12—	30—		
Sf. Dumitru	5—6	10 50	6 50	16—	10 25	20—	11—	28—		
Botezul Domnului	6—6 60	11 25	7 50	18—	11 50	22—	12—	28—		
Sf. Treime	6 50	7—12—	7 50	18 50	11 50	22—	13—	30—		
Archangelul Mihail	5—6	10 50	6 50	16—	10 25	20—	11—	28—		
Christos pe cruce cu fig.	7—7 50	12—	8—18 50	12—23—	13 50	32—				
Maica Domnului	6—6 60	11 50	7 50	18—	11 50	22—	12—	30—		
Ilie în carul de foc	6 50	7 50	13—	8—20—	12—23—	14—33—				
Înălțarea Domnului	7—7 50	14—	9—22—	14—28—	15—36—					
Născerea Domnului	6—7 50	14—	9—22—	14—28—	15—36—					
Petru și Pavel	6—7—11—	7—17—	11—21—	12—30—						
Adormirea Maicii Domnului	7—8—14—	9—22—	14—28—	15—36—						
Scularea lui Lazar	6—7—11—	7 50	21—14—28—	15—32—						
Simion	5—6—10—	6—16—	11—20—	11—28—						
Ilie	5—6—10—	6—16—	11—20—	11—28—						
Archangelul Gavril	5—6—10—	6—16—	11—20—	11—28—						
Învierea lui Christos	6 50	7—14—	8—21—	13—28—	15—32—					
Sf. George (pe jos)	5—5 50	10—	6—16—	11—20—	11—28—					
Christos (bust)	6—8—12 50	8—21—	14—28—	15—32—						
Nicolae	6—8—12 50	8—21—	14—28—	15—32—						
Bunavestire	5 50	6—12—	7 50	16—13—24—	13—30—					
Ion în pustie	5—6—10—	6—16—	10—21—	13—28—						
Rosalile	7—6—12—	8 50	22—12—24—	15—30—						
Sf. Petru	5—6—10—	6—16—	10—20—	11—28—						
Mormântul Domnului	—	—	15—27—	18—36—	21—42—					
Născerea Sf. Maria	7—8—15—	9—22—	14—30—	15—32—						
Înălțarea Sf. Cruci	6 50	8—14—	8 50	22—14—30—	15—32—					
Cei 40 Mucenici	7—9—15—	10—23—	15—30—	16—36—						
Constantin și Elena	6—6 50	12—	7—18—	12—22—	12 50	30—				
Schimbarea la față	7—8—15—	9—22—	14—30—	15—32—						
Angesicht Jesu	5—6—10—	6 50	16—10 50	20—11—28—						
Floriile	7—8—15—	9—22—	14—28—	15—32—						
Fuga la Egipt	6 50	8—12 50	9—22—	12 50	30—15—34—					